

liv.

Gerald Kwizera

Hur lite kan påverka mycket

Sid 12

Hållbarhet enligt Västerdrottningen.

Sid 4

Hållbar vila

Anna-Stina Svedberg om att använda sin semesterledighet som ett slags omvänt träningsläger

Sid 18

Svenska kyrkan

Innehåll

4-5 Hållbarhet enligt Thea

Thea Holmqvist går under namnet Västerdrottningen på nätet och hon brinner för det hållbara livet.

6-8 Sommarens utflyktsmål

Hemestra hållbart i ditt eget närområde och upplev en av våra äldsta vandringsleder.

9 Minnesplats för levande

Rickard Ögren, kyrkogårdsförman i Burträsk-Lövsångers pastorat, har jobbat i över 30 år på kyrkogårdar.

10-11 Sofias passion: Ängsmarker

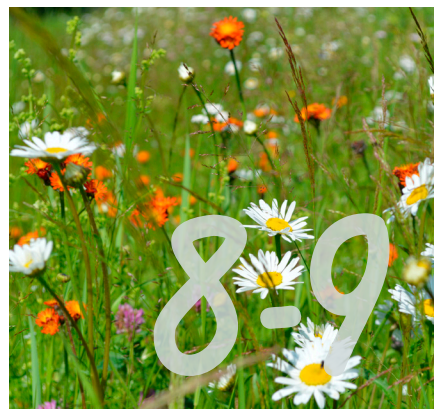
Naturvårdsbiologen Sofia Hagsand vill göra norra Sverige mer hållbart och har en särskild kärlek för ängsmarker.

13-16 Glädje som delas vidare

Gerald Kwizera, TikTok-kocken på Floraskolan har en alldeles speciell förmåga att se människan.

18-19 Konsten att varva ned

Anna-Stina Svedberg vid Luleå stifts Själavårdscentrum, talar om semestern som ett omvänt träningsläger.

ANSVARIG UTGIVARE

Ulrika Markgren

REDAKTÖRER

Janne Lindberg
Linda Randgard
P-O Sjödin

GRAFISK PRODUKTION

Svenska kyrkan Skellefteå

REDAKTIONSRAÅD

Sara Pettersson, Robert Koss,
Ulrika Markgren, Lars Elveros,
Lasse Forslund, Tom Randgard,
Martina Fältskytt och
redaktörerna

E-POST REDAKTION

magasinetliv@
svenskakyrkan.se

KONTAKT

Bureå församling
Skärvägen 2A
932 52 Bureå
0910-70 80 60 (Exp)
burea.forsamling@
svenskakyrkan.se

Burträsk-Löfvångers pastorat
Kyrkogatan 1
937 31 Burträsk
0914-437 00 (Exp)
burtrask.forsamling@
svenskakyrkan.se

Prästgårdsvägen 16
932 61 Löfvånger
0913-100 23 (Exp)
lovanger.forsamling@
svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan Skellefteå
Storgatan 63
931 34 Skellefteå
0910-70 84 00 (Vx)
skelleftea.pastorat@
svenskakyrkan.se

HEMSIDA

svenskakyrkan.se/skelleftea/liv

TRYCKERI
Ågrenshuset

MIN GULDKANTADE LISTA

Efter en vinter som varit ovanligt envis med, i mitt tycke, alldeles för många extranummer, är snart sommaren här! För mig är det de små tillfällena som sätter guldkant på tillvaron och gör sommaren så speciell:

- Det är stunder i hängmattan där jag får tanka sol, ljus och värme, skogspromenaden i tystnad med inhämtning av dofter, fågelsång och skapelsens egna ljud och rörelser. Det är att sitta på stenen nere vid havet, doppa fötterna och känna vågorna som oupphörligen förnyas för att sedan få bada och dyka ner under vattenytan, känna hur vattnet omsluter mig och påminnas om att jag i dopet fick löftet att Gud aldrig överger mig. Allt detta finns alldeles nära mig, men jag tar alltid tacksamt emot tips på fler hemestertips och det får vi på sidorna 6-8.
- Det är jordgubbar och glass och mat som grillas. Det behöver inte vara så komplicerat, men jag vill komma ihåg att njuta av det och inte ta det för givet.
- Det är att läsa en bok som låter mig resa in i nya miljöer och presenterar mig för nya vänskaper.
- Det är tid att bromsa en stund och pausa. Genom sociala medier ser vi hur andra lyckas bättre, har skaparkraft och lust och vi glömmar bort att det vi ser är ögonblicksbilder ur valda vinklar, med ett förskönande filter. Jag vill utmana mig själv – och dig! – att låta den här sommaren bli ett avbrott där du släpper dina måsten och lägger ifrån dig jämförelsens tunga ok. Uppmuntran för det får du av Anna-Stina på sidorna 18-19.
- Tea for two; stunder av gemenskap men också självvald ensamhet. Att hitta vad som är viktigt, på riktigt – för just dig! Och faktiskt har vi inte mindre än två T(h)eor som pratar om just detta och inspirerar oss till ett hållbart liv på flera sätt.

Listan kan göras längre, fyll den med dina gulddögonblick och våga stanna upp mitt i allt som är livets måsten, svårigheter och kamp. Livet finns och livet ska levas.

Gud välsigne dig och din sommar!

Ulrika Markgren
Kyrkoherde

HÅLLBARHET ENLIGT THEA

TEXT: MARTINA FÄLTSKYTT
FOTON: THEA HOLMQVIST

Vägen till Bureå kantas av skog och framtidsfunderingar. Jag är på väg hem till Thea Holmqvist för att prata hållbarhet. Det finns en del att rannsaka i det liv jag själv lever. Jag hoppas få tips på hur jag ska tänka.

Thea välkomnar mig med kaffe i det kök där hon själv sprang omkring som barn och vi får ett fint samtal. Thea är utbildad bildjournalist, jobbar som kommunikatör, går under namnet Västerdrottningen på nätet och brinner för det hållbara livet.

Det är inte ett liv kantat med uppoffringar Thea beskriver. Nej, hennes omställning till ett hållbart liv verkar faktiskt vara en nyckel till inre frid. "Mitt liv har bara blivit bättre", säger Thea, "det är en sådan otrolig känsla att inte längta bort eller känna stress över att saker ska vara på ett visst sätt. Jag är nöjd." Hon berättar om ett liv där behoven får styra, och jämförelse och begär står tillbaka. En episod av utmattning blev utgångspunkten som gjorde det tydligt för Thea vad som är viktigt, på riktigt.

HÅLLBAR HELHET

Thea tittar ut genom fönstret. "Hållbarhet kan vara så mycket", säger hon. "Det kan handla om ekonomi, hälsa, omgivningen och mycket mer. Kolla vad du har utanför dörren, hitta trädarna hur allt hålls samman och försök att värna det". Samtidigt är Thea ödmjuk inför att vi alla har olika förutsättningar. "Någon kanske kan leasa en elbil, men för någon annan blir kostnaden för kännbar och det kan leda till stress. Då kan det finnas andra alternativ som är bättre, för att helheten ska bli hållbar" säger hon. Idag är det vanligt med klimatångest,

Thea känner också av den, och det har blivit värre sedan hon fick barn. Hennes råd är att söka kunskap och verkligen försöka göra det man kan. Samtidigt som man inte ska skuldbelägga sig om man gör saker som man behöver. "Om vårt barn behöver nya skor och de mot förmodan inte finns att få tag på second hand behöver jag kanske köpa nytt. Det är ju inte rimligt att behöva gå i för små skor. Om vi då köper nytt ser jag till att det som köps kan lagas och användas av fler. Vi måste vara snälla mot varandra och jag tror att vi måste hitta det här: vad är mitt behov och vilka är mina förutsättningar och hur kan de på bästa sätt mötas för att det inte ska bli något som knäcker en?" säger Thea.

I Theas familj väljer de att semestra i närområdet och handla lokalt. Det är tydligt att valen är genomtänkta och leder till förnöjsamhet i vardagen. För som Thea säger är det ju det bästa om vi har möjlighet att skapa en vardag som vi inte längtar bort ifrån. Om vi stöder de verksamheter som finns nära får de möjlighet att finnas kvar. Tänk så mycket som riskerar att gå förlorat om det till slut bara är de stora kedjorna kvar? Och varför inte åka till Lövångers kyrkstad på semester i stället för att bo på hotell?

ATT UPPSKATTA DET BESTÄNDIGA

Thea visar mig ett flygfoto från det hus hon bor i och som funnits i familjen i fem generationer. På fotot är dagens gräsmatta ett präktigt potatisland. Man kan se att det kliar i fingrarna att få utöka dagens frukt- och bärödlings sortiment av de gåvor jorden kan ge, så som det en gång var. Vad är då nyckeln till förnöjsamhet och hållbarhet?

THEAS TIPS PÅ HÅLLBARA VANOR

REFLEKTERA

Är det ett begär eller behov?

UPPSKATTA

Hur stort är behovet? Kan man låna eller hyra istället?

HITTA BALANSEN

...i måendet, ditt eget och omgivningens.

PRIORITERA

Vad är viktigt i ditt liv?

FUNDERA

Vad är guldkornen i din vardag?
Vad är ditt "stora i det lilla"?

Se/läs mer om Thea på
instagramprofilen
@vasterdrottningen

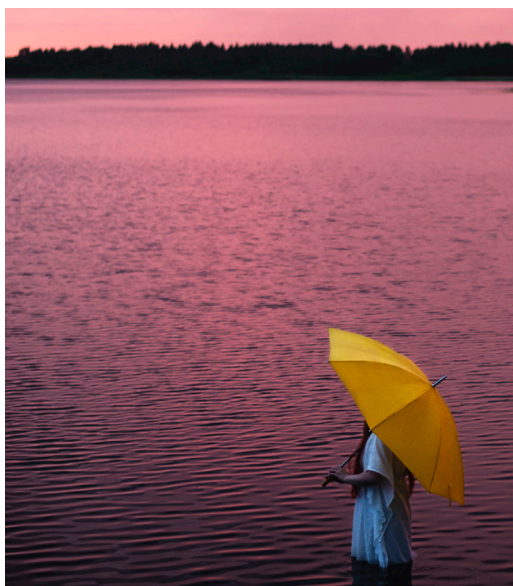
Se också Theas "Lokala listan"
med tips om resmål i Västerbotten.
Länk på sid 6.

*"Jag ser det som en
våldigt fin samlingsplats
som liksom går genom
generationerna.
Som nåt som bevaras"*

Thea ser med förundran på det stora i det lilla; att kunna plocka blåbär utanför dörren. Förundran över att få se sitt barn upptäcka omgivningen. Hon känner tacksamhet över de möjligheter livet givit henne och hon reflekterar över hur hennes val påverkar allt övrigt liv på jorden. Hon brinner för något och ser värdet i det beständiga. Just tanken på det beständiga i Bureå kyrka vid Bureälvens porlande vatten var också en av anledningarna till att Thea och hennes man valde att vigas och döpa sitt barn där. "Jag har bara fina minnen därifrån", säger hon, "det är en

trygg och mäktig plats. Och jag vet att den kommer att fortsätta finnas där. Det var ett självklart val, Jag ser det som en väldigt fin samlingsplats som liksom går genom generationerna. Som nåt som bevaras".

Vädret är inget vidare idag, men det gör ingenting. För Thea har hittat ett sätt att leva som håller oavsett väder och vind. Jag känner hopp när jag åker därifrån. Det finns en väg framåt, en väg som både är hållbar, färgsprakande och full av förnöjsamhet.

NÄRA TURISM

VI UNDSKATTAR OFTA DET SOM FINNS PRECIS UTANFÖR VÅR DÖRR.
HEMESTER OCH SVEMESTER GER DIG MÖJLIGHET ATT UTFORSKA DITT
EGET NÄROMRÅDE OCH PÅ KÖPET LEVA LITE MER HÅLLBART.

Under pandemiåren restes det som aldrig förr inom landets gränser, och även om utlandsresandet nu post pandemi fått ett rejält uppsving har det förändrade världsläget och en svajig ekonomi fått många svenskar att tänka både en och två gånger innan de klickar hem charterresan.

HÅLLBARHET

Med lägre kostnader för transporter, mat och boende går det att spara pengar, pengar som du kanske kan lägga på en sväng till innan sommaren är slut? Tillväxt och samhällsservice blir dessutom starkare om vi väljer att spendera semesterkassan på lokala resmål och näringsidkare. Tillsammans är grejen!

Långa resor med flyg skapar stora koldioxidavtryck. Genom att hellre välja mindre långväga resmål minskar vi våra utsläpp och bidrar till bevarandet av vår planet för framtida generationer. Alla kan dra sitt strå till stacken!

På kartan till höger har vi sammanställt besöksmål i våra församlingars närområde. Alltifrån kyrkor, caféer och vandringsled till naturreservat.

Fördjupa dig gärna på webben! Scanna qr-koderna under listan:

1. Mer info om utflyktsmålen i våra församlingar
2. Thea Holmqvists "Lokala listan"
3. Visit Skellefteås webb med evenemang och tips.

UTFLYKTSMÅL I VÅRA FÖRSAMLINGAR

1. Munkviken
2. Lövsångers kyrkstad
3. Bjuröklubbs kapell
4. Bjuröklubbs naturreservat/fyr
5. Komministerparken, Åbyn/Burträsk
6. Edelvik, Burträsk
7. Kyrkstigen (läs sid 8)
8. Hembygdsparken, Burträsk
9. Kalvträsk kyrka
10. Rismyrliden
11. Kyrkholmen, Skellefteå
12. Bonnstan, Skellefteå
13. Tuvagården, Skellefteå
14. Café Mobacken, Skellefteå
15. Sommarstugan Café Strandudden, Boliden
16. Storkågeträsk, "huset vid Himlastigen"
17. Solviks folkhögskola
18. Bönens trädgård, Kusmark
19. Fällfors kyrka/laxobservatoriet

1.

2.

3.

Kyrkstigen

Populär pilgrimsled

UNDER HUNDRATALS ÅR FYLLDE KYRKSTIGEN EN VIKTIG FUNKTION SOM DEN ENDA FÖRBINDESELÄNKEN MELLAN BURTRÄSK OCH SKELLEFTEÅ.

TEXT OCH FOTO: ULF WIKSTRÖM

Efter att den första vägen mellan orterna kunde tas i bruk 1781 tappade stigen i betydelse för att därefter sakta falla i glömska.

Nu sjuder det åter av liv och rörelse längs den gamla kyrkstigen. Vandrare i alla åldrar färdas längs den historiska leden som nu även fått status som pilgrimsled.

Efter årtal av forskning publicerade Nils Lindblom i början av 1980-talet en studie som kretsade kring kyrkstigen, dess betydelse och geografiska sträckning. Intresset och engagemanget för den gamla leden ökade och resulterade i att en förening med målsättning att restaurera stigen och göra den tillgänglig för alla vandrare bildades.

Den exakta sträckningen markerades och sedan man fått klartecken från alla berörda markägare kunde röjningsarbetena påbörjas.

– Vi har byggt 228 broar och 1 700 meter spänger som ska bidra till en trivsamt vandring. Vi har fått ekonomiskt stöd från EU, kommunen och kyrkan, berättar Bo Renström som själv inte summerat alla

ideella arbetstimmar i skogarna mellan Burträsk och Skellefteå.

På sin väg från kyrka till kyrka passerar vandrarna bland annat Komministerparken i Åbyn som fått sitt namn från att det en gång i tiden var hem för församlingens komminister och hans familj. Bland de präster som bott på gården återfinns Anders Rosenius, far till C.O. Rosenius, författare, skribent och en av männen bakom bildandet av EFS.

När kyrkstigen här om året blev utsedd till pilgrimsled, så fick den samtidigt namnet Carl-Olof Rosenius led.

– Det är roligt att se att det är så många

som nyttjar stigen. Man möter alltid folk i alla olika åldrar och det är inte helt ovanligt att man till och med stöter på skolklasser, säger Bo Renström.

Ledens totala längd är 40 kilometer, men man kan enkelt också dela upp vandringen i kortare etapper genom att på olika ställen ansluta från sockenvägen. Vägen som på sätt och vis beseglade kyrkstigens öde, men som nu även den fått bevarandestatus.

Längs leden finns många intressanta platser som har sin grund i det gamla bondesamhället och i de samiska traditionerna.

Fakta

Pilgrimsleden, som är markerad med stolpar med Kyrkstigens symbol, startar vid Landskyrkan i Skellefteå eller vid Burträsk kyrka. Det går också att starta i någon av de byar där leden passerar.

Eldsjälen Bo Renström.

Kyrkogården är ingen vanlig park, även om den till yttre påminner om en park.
Foto: Mona Davidsson/Ikon

Kyrkogårdsförman Rickard Ögren trivs i den fridfulla miljön på kyrkogårdarna.

Minnesplats för *levande*

KYRKOGRÅRDEN PÅMINNER TILL SITT YTTRE OM EN VANLIG PARK, MEN DÄR TAR OCKSÅ MÅNGA AV LIKHETERNA SLUT. DEN ÄR NÄMLIGEN EN MINNESPLATS FÖR LEVAND E OCH EN GRAVPLATS FÖR DÖDA.

Den kulturhistoriskt värdefulla och speciella miljön på kyrkogården är även en spegel av förfluten tid.

Tiden har satt sin prägel på platsen och symbolerna för den svunna tiden är i fokus.

Det som främst skiljer en kyrkogård från en park är användandet och stämningen. Kyrkogården har ju en sorts värdighet som en vanlig park saknar.

En annan skillnad är den stora omsorgen och den höga skötselnivån på kyrkogårdarna.

PLATS FÖR MÖTEN

På kyrkogården ska det råda lugn och ostördhet. De gravsatta ska ju få vila i frid.

Kyrkogården är däremot inte bara ett ställe för ritualer.

Den är också en plats för möten och meditation samt en arbetsplats.

Alla är välkomna till kyrkogården om man som besökare respekterar kyrkogårdens helgd och låter de besökare, som kommer i sorg, få reflektera över livets förgänglighet.

FRIDFULL MILJÖ

Rickard Ögren, kyrkogårdsförman i Burträsk-Lövångers pastorat, har jobbat i över 30 år på kyrkogårdar.

– Vi har fem kyrkogårdar i pastoratet och alla är rätt gamla med anor från svunna tider.

Han trivs med sitt arbete och uppskattar att ta hand om den fridfulla miljön på arbetsplatserna.

– Det är trevligt att försöka få kyrkogårdarna att se så bra ut som möjligt för besökarna.

ALLT FLER BESÖKARE

Rickard upplever att allt fler människor besöker kyrkogårdarna av andra skäl än att sörja nära och kära.

– I Burträsk ligger ju campingen rätt nära, så vi har en hel del besökare på kyrkogården därifrån. I Lövånger är det också många sommargäster som besöker kyrkogården.

Han tycker att det bara är trevligt att allt fler vistas på kyrkogårdarna.

– Folk håller sig till att gå på grusgångarna och sitta på de utplacerade bänkarna.

TRADITION I GRAVEN

Rickard upplever att traditionen med att ha flera och gamla gravrätter över stora delar av släkten har gått i graven.

– Numera lämnas dessutom gravrätter igen mycket tidigare än förr.

Direktkremation och urngravar blir också allt vanligare i pastoratet.

– Jag tror att vi kommer att få se mer av minneslundar och askgravlundar på kyrkogårdarna framöver, säger Rickard Ögren.

Fotnot: På kyrkogården finns en kyrka i anslutning till platsen, medan begravningsplatser kan ha andra former av byggnader.

SOFIAS PASSION: **ÄNGSMARKER**

Foto: Sofia Hagsand

NATURVÅRDSBIOLOGEN SOFIA HAGSAND VILL
GÖRA NORRA SVERIGE MER HÅLLBART.
– JAG HAR STORARTADE AMBITIONER, SÄGER HON OCH SKRATTAR.

TEXT: P-O SJÖDIN

Sofias stora passion för naturen och biologisk mångfald gjorde att hon valde att utbilda sig till naturvårdsbiolog och efter ett antal år som anställd åt länsstyrelsen i Norrbotten valde hon att starta eget i form av Hagens Naturvård.

– Jag har alltid drömt om att ha eget och själv få bestämma vad jag ska fokusera på. I dag kan hon leva på sitt företagande med fokus på ängsmark.
– Jag föreläser, ger råd, skriver rapporter samt inventerar natur och hotade arter.

BORTGLÖMDA MARKER

Sofia upplever att de otroligt artrika ängsmarkerna i norr är lite bortglömda.

– Det jobbas väldigt mycket med biologisk mångfald i skog och fiskevatten, men ängarna har fallit lite mellan stolarna och det finns lika många utrotningshotade arter kopplat till ängsmarker som till skog. Hon konstaterar att det finns jättefina ängsmarker i norr och att det bästa är att gynna det som redan finns i marken snarare än att köpa ängsfröer.
– Det finns inga fröblandningar som är anpassade för norra Norrland.

SOLIG GRÄSYTA

De som vill värna om den biologiska mångfalden kan med ganska enkla medel omvandla delar av en gräsmatta till ängsmark.

1) Välj ut en solig yta med ganska mager jord som känns lämplig som äng.

– Det kan finnas jättemycket arter i en gammal gräsmatta eftersom att alla ekosystem blir artrikare med tiden.

2) Låt så mycket som möjligt växa upp under en sommar och lär känna ytan.

– Det är nästan omöjligt att förutse vad som dyker upp. Även för mig faktiskt.

LÅGVUXET GRÄS

3) Välj ut en yta med lågvuxet gräs och gott om blommor och örter.

– Vill man "boosta" ytan och få mer blommor kan man plocka fröer ute i naturen. Blåklocka och prästkraze är jättebra arter.

4) Klipp runt ytan så blir den mer estetisk och sätt upp en förklarande skylt vid behov.

– Många är så himla ängsliga över att saker inte tas om hand på rätt sätt.

ÖVERRASKANDE ARTRIKA

5) Slå ängen under sensommaren och ta bort höet.

– Ängsmark ska helst slås med lie eller slåtterbalk.

Processen att omvandla gräsmatta till äng kan vara mer komplicerad än som den kortfattat beskrivs här, men med tanke på de goda förutsättningarna i den norrländska marken är chansen stor att lyckas.

– Gräsmattorna i norra Norrland är ofta överraskande artrika om man bara låter de få komma upp, påpekar Sofia Hagsand.

Foto: Sofia Hagsand

Byske gamla begravningsplats.

Foto: Johnny Lindkvist

Fakta

Namn: Sofia Hagsand

Ålder: 37 år

Yrke: Egenföretagare

Bor: Luleå

Fritidsintressen: Jag är så himla förutsägbart. Det är mest naturen och min hund.

GLÄDJE SOM DELAS VIDARE

TEXT: LINDA RANDGARD FOTO: PATRICK DEGERMAN

– Jag visste inte att du också skulle komma! utbrister Gerald Kwizera när han ser fotografen Patrick och borstar bort lite inbillat damm från sin kockjacka, samtidigt som han ler stort. Det är ett leende som eleverna på Floraskolan möts av varje dag när de kommer till sin skolrestaurang.

– Ge mig tio minuter! ropar Gerald som tillsammans med sin kollega Mary Hedlund håller på att färdigställa lunchen till de påsklovslediga elever, som antingen går på fritids eller har valt att jobba ikapp i något ämne man halkat efter i.

Gerald och hans kollegor i köket på F-9-skolan Floraskolan i Skellefteå blev rikskändisar med sitt TikTok-konto, där de lägger upp ett klipp varje fredag. En dans, "challenge", eller något annat kul. De gör det med enda syfte att sprida glädje och de lyckas. Jag har också sett klippen och det är inte utan att jag faktiskt blir lite starstruck när jag får sätta

mig ner och prata med mannen som dansar med köksredskap och försöker fånga morötter som hänger från snören i taket! Och eleverna gillar det också – det märks. Under tiden vi är där, kommer flera fram och berättar att de "lajkar varje inlägg". Och Gerald lajkar sitt jobb, det märks också, inte minst när han hälsar på elever med förnamn, frågar efter kompiserna som inte är med idag och stämmer av med Mary om specialkost till elever han nämner vid namn.

SE OCH BLI SEDD

– Det sägs att jag kan namnen på alla elever på skolan. Det är inte riktigt sant, men jag kan namnet på kanske 300 av skolans ca 600 elever.

Vad är det för magisk minnesmästare jag har framför mig? Vad är hans hemlighet?

– Jag är uppvuxen i Uganda, min pappa var präst och mamma var engagerad i kvinnofrågor i kyrkan. I min familj

var det naturligt att se människor och hjälpa den som behöver det. Det kan ju vara därifrån det kommer, att jag alltid övat på att se människan. I grunden handlar det ju bara om att de allra flesta människor vill bli sedda. Och för mig blir det en utmaning som jag tycker är rolig.

Och så berättar Gerald om sin ungdomstid i Uganda. Om gudstjänsterna på söndagarna, som alla gick till, nästan utan undantag, om de timplånga predikningarna som blev på tok för långa för barnen att lyssna på, så att det istället anordnades utomhusaktiviteter för dem under tiden för predikan. Som en söndagsskola? undrar jag och Gerald nickar ivrigt och berättar att han själv var ledare för den under en period. Då fick han på ett lekfullt sätt förklara det som pappa predikade om inne i kyrkan.

*"Det sägs att jag kan namnen
på alla elever på skolan.
Det är inte riktigt sant, men
jag kan namnet på kanske
300 av skolans ca 600 elever."*

Gerald Kwizera och Mary Hedlund fixar snabbt och effektivt dagens pasta bolognese till eleverna på Floraskolan

– Där jag kommer ifrån är det en självklarhet att hela familjen går i kyrkan på söndagarna – det är konstigare att *inte* göra det. Det är också helt naturligt att prata om sådant som tro och bön och det finns en stolthet över det. Här i Sverige är det mer en privatsak, jag hör inte så ofta någon prata om att de går i kyrkan eller är med i någon verksamhet som kyrkan har.

Nä, det har han rätt i. Gerald konstaterar att han själv inte går i kyrkan lika ofta i Sverige som i Uganda. Det beror på flera saker; tiden är en aspekt, men också det faktum att det inte så ofta är samma fest och gemenskap i bankarna som han upplever i Uganda.

– Men jag har kvar bönen. Det händer kanske inte varje dag att jag ber, men flera gånger i veckan. Det är en trygghet.

FRÅN UGANDA TILL SVERIGE

Och nu står han alltså i en skolrestaurang i norra Sverige, långt ifrån barndomens varma Uganda. År 2004 kom en 23-årig Gerald som asylsökande till Sverige. Konflikten i Uganda drev många människor på flykt från våld och mänskliga rättighetskränkningar. Först landade han i Gävle, som alla asylsökande. Sedan skickades man dit det finns plats och möjlighet att ta emot asylsökande. Och så gick det till när Gerald Kwizera från Kisoro, Uganda hamnade i Lövsånger, Sverige.

Samma år träffade han sin sambo Ida. Han läste SFI och lärde sig svenska och livet hade varit toppen, om det inte vore för att han inte hade något arbete.

– Jag klarar inte av att bara sitta stilla och vänta, jag måste få arbeta!

Och så bad han Ida att följa med honom till Stockholm där det fanns jobb. Han började som diskare på en restaurang och när det blev lite långsamt i disken, började han assistera i köket. Successivt blev det fler timmar i köket och snart hade diskjobbet blivit köksjobb. När paret bott i Stockholm i 2,5 år och fått sina första barn började båda känna sig rätt färdiga med huvudstaden. Samtidigt hade något börjat röra på sig i Skellefteå. Det kändes plötsligt rätt att flytta tillbaka. Han fick till slut frågan om han ville bli arbetsledare i köket på Anderstorpsskolan:

– Aldrig! Jag kunde bara inte se mig själv som någon ledare. Men rekryteraren var envis och till slut gav Gerald med sig, för att "få slut på tjetet". Och när sedan Floraskolan slog upp dörarna år 2020 var han redo för ytterligare en utmaning. Och här tror han att han kommer att stanna ett tag.

PLANERING I DIALOG

– Jag har en matplanering att hålla mig till, men jag har också stort utrymme att göra variationer utifrån den. Eleverna har åtminstone tre rätter att välja på till vardags, berättar han. Tre rätter?! Själv minns jag att skolan jag gick i serverade *en* maträtt, som fått kliva på lastbilen i Jörn för att stiga av, lätt ljummen och dåsig i ett mottagningskök, där barska tanter i hårnät sedan lade upp den på min tallrik. Jag undrar hur man planerar mat till ca 600 elever, när det ska serveras flera rätter. Hur vet man hur mycket man ska laga av allt? Blir det inte stort svinn?

– Vi har en ständig dialog med eleverna. Vi påminner dem att ta lagom mycket på tallriken och sedan komma tillbaka för påfyllning

”Det är klart att det är annorlunda i Uganda. Där är det trångt och värmen tryckande. Det är påfrestande för både elever och lärare att prestera i sådan miljö. Och ännu värre är det för den som har ett dolt funktionshinder.”

om de inte blir mätta. Det som blir över, fryser vi in och gör antingen nya rätter, eller som nu, när det är lovfrid, serverar det då. Jag vill också testa nya saker. Jag tänker prova göra pajskal av överbliven potatis! Mitt mål är att ingen ska gå hungrig härifrån. Det ska finnas något som passar alla, om det så bara är en tallrik med grönsaker och en skiva nybakt bröd. Eleverna måste äta för att orka!

EN ANNAN VERKLIGHET

I Uganda har eleverna antingen matlåda med sig, eller, om de går på en skola som Gerald gick på, kan man serveras mat, men det är samma rätt dag efter dag. Ofta något med kål.

– Jag är ganska säker på att eleverna här inte skulle uppskatta det! skrattar Gerald. Men sedan blir han allvarlig.

– Vi åt ju mycket samma sak varje dag. Andra familjer åt kanske bara ett eller kanske två mål mat om dagen. Vi åt oftast tre mål om dagen eftersom vi hade andra möjligheter än många andra. Ibland hade vi också också besök utifrån. Det jag såg mest fram emot, var att biskopen skulle komma på besök – det gjorde han när det

var dags för konfirmation bland annat – för då visste jag att vi skulle serveras läsk! Det hände någon enstaka gång om året.

För mig känns lunchupplevelsen han beskriver väldigt fjärran, precis som skolsituationen i Uganda jämfört med Sverige. Gerald pratar väldigt varmt om sin arbetsplats och poängterar att både

personal och elever har det bra i den svenska skolan. Och så tar han ett djupt andetag och berättar om sitt hjärteprojekt i hembyn:

– Jag fick veta att det i årskurs 3, i min gamla skola, sitter 150 barn i samma klassrum! Pressen blir oerhörd då på både elever och lärare. Och om jag kan, så vill

jag göra något för att hjälpa till. Så jag startade en insamling. Jag tänkte, att om jag kan få 150 personer att skänka 100 kr vardera, så skulle det räcka för att bygga fler klassrum. Det gick fort, för folk skänkte inte bara 100 kr, många skänkte mycket mer! Pengarna räckte till att färdigställa två klassrum. Så istället för 150 barn i ett klassrum, är de nu ca 75 i vardera.

– Det är klart att det är annorlunda i Uganda jämfört med här i Sverige. Där är det trångt och värmen tryckande. Det är påfrestande för både elever och lärare att prestera i sådan miljö. Och ännu värre är det för de som har något dolt funktionshinder.

OLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Gerald vet vad han pratar om. Hans son har autism och det har inneburit en del omställningar och anpassningar både i familjen och i skolan.

– Så fungerar det ju inte i Uganda. Jag vet att om vi hade bott där, om min son fötts där, så skulle han ha haft ett helvete. Hans funktionsnedsättning syns inte, de tror att han bara är blyg. Som elev förväntas du sitta tyst och stilla och lyssna koncentrerat på din lärare och svara på lärarens frågor. Det är en omöjlig utmaning ifall du har koncentrationssvårigheter, som t ex ADHD medför. Dessutom delar du bänk med flera andra elever och det blir extra svårt att kunna hantera det och klara av skoldagen. Kan du inte vara tyst och lugn, blir du slagen. För det är sättet man blir tillrättavisad på.

Om Gerald själv var ett sådant barn som fick ta emot slag?

– Ja. Jag hade svårt att sitta stilla och vara tyst...

NÄSTA PROJEKT

Nu drömmer han om sitt nästa projekt i hembyn: Att bygga ett hem, en specialskola, för barn med olika slags neuropsykiatriska diagnoser. En plats där de får den anpassning de behöver för att lära och komma ut i vuxenvärlden med förutsättningar att kunna ta hand om sig själva.

– Speciellt flickor med funktionsnedsättning och som saknar utbildning, är väldigt utsatta och lätta att lura, utnyttja och till och med våldta. För dessa barn och ungdomar blir det svårt att känna någon framtidstro!

HJÄLTEN GERALD?

Jag kan inte låta bli att tänka på Gerald som en hjälte.

Själv skrattar han åt det. Jag undrar om han blir besvrad?

Generad? Är det svårt att ta emot det?

Han menar att han inte är någon hjälte, bara en människa som är lyckligt lottad och medveten om att det finns många andra som saknar det han och hans barn har. Han älskar människor och för honom blir det självklart att försöka ge tillbaka. Om det så handlar om ett leende och en klapp på axeln på den tystlåtna och ensamma skoleleven, ett gott skratt via sina TikTok-klipp eller nya klassrum på sin gamla skola. Det han kan ge, det vill han ge.●

Fem snabba med Gerald

Kaffe eller te?

Te

Early bird eller nattuggla?

Early bird

Snabbmat eller långkok?

Snabbmat

Sommar i Sverige eller sommar i Uganda?

Sommar i Sverige

Servera eller serveras?

Servera

MENINGEN MED LIVET

LISA MUNEZORO HAR HITTAT MENINGEN MED SITT LIV – MUSIKEN –
I FLYKTINGLÄGRET KAKUMA I NORRA KENYA.
– MUSIKEN GÖR ATT JAG GLÖMMER SAKNADEN EFTER
MINA FÖRÄLDRAR, BERÄTTAR HON.

Sångerskan Lisa Munezoro
– "Queen Lisa" – i Kakuma.
Foto: Josefin Casteryd/Ikon

Lisas pappa blev mördad i Burundi när hon var 14 år och hennes mamma försvann spårlöst efter några månader på flykt från hemlandet.

Lisa och hennes syskon, som blev kvar i flyktinglägret, fick då en fosterfamilj genom en insats för föräldralösa barn som stöttas av Act Svenska kyrkan.

Livet i lägret är tufft och många ungdomar saknar framtidstro, men Lisa har hittat meningen med sitt liv i Kakumas musikstudio.

– Musiken betyder så mycket för mig. Den skjuter undan mina problem och frågor, säger Lisa.

Act Svenska kyrkan stödjer nämligen också fritidsverksamheter för ungdomar i flyktinglägret för att organiserad fritid förenar flyktingar från olika länder, religioner och kulturer.

Hjälpsamheten, som är beroende av frivilliga gåvor, går ju ut på att stötta människor som lever i utsatthet över hela världen och ge möjlighet till snabba insatser vid katastrofer.

Nu behövs fler månadsgivare som hjälper till att bekämpa orättvisor och bygga en tryggare framtid för alla.

Läs mer här – <https://www.svenskakyrkan.se/act> – och ta sen ställning för alla människors rätt till ett värdigt liv.

GE EN GÅVA FÖR VÄRLDEN

Som månadsgivare tar du ställning för
alla människors rätt till ett värdigt liv.

BLI MÅNADSGIVARE!

Skanna koden!

svenskakyrkan.se/act

tryggt
givande
givasverige

90 SVENSK
INSAMLINGS
KOMITÉ KONTROLL

Foto: Saw Ah Khee Chee/LMF Myanmar

act
Svenska kyrkan

AR AV INTERNATIONELLT ENGÅNGSGIVARE
150

KONSTEN ATT VARVA NED

TOM RANDGÅRD MÖTER ANNA-STINA SVEDBERG
FOTO JANNE LINDBERG

Det är andra veckan i juni och sommarvärmen har ännu inte riktigt nått oss, men tanken på ljumma kvällar och semester känns nog ändå inte helt avlägsen för många av oss nu. Jag har bokat träff med prästen Anna-Stina Svedberg för att samtala med henne om sommaren, ledighet och vikten av att lära sig att kunna gå ned i varv och "bara vara". Anna-Stina har sin tjänst på Luleå stifts själavårdscentrum och är van att möta och samtala med människor om livets upp- och nedgångar.

Tidigt kommer Anna-Stina in på vikten av att ha en god relation till sin ledighet, att man kan se den som ett slags omvänt träningsläger där vi ska gå från att vara produktiva och prestera, till att över en natt ha en lång ledighet och därmed dra ned på tempot för att kunna vila.

– Det är så klart inte lätt och vi behöver därför vara snälla mot oss själva och inse att vi först kommer att vara rätt så rastlösa innan vi kan luta oss tillbaka i solstolen och ta det lugnt. Hon själv kommer inte heller undan rastlösheten och för henne tar den sig till uttryck genom att hon mest "springer omkring" där hemma utan att egentligen göra något, bara det går fort! För andra kan det innebära att man gör upp planer och scheman för dagar som egentligen inte behöver planeras eller schemaläggas, men man är så inne i att göra det så det bara rullar på och blir på så sätt en stress i sig själv. Anna-Stina återkommer därför till vikten av att i början av semestern ge sig själv, och de man har en relation med, tid att komma ned i varv och låta rastlösheten släppa taget.

En annan aspekt av semestertiden är att den även kan sätta relationer på prov då vi bryter ett mönster och under en period

är mer med varandra än vi är vana vid. Därför är det bra att till en del hålla fast vid vissa mönster och strukturer även under sommaren men även vara lyhörda och ge varandra tid att göra egna saker för att komma ifrån och få "egentid".

Anna-Stina tittar ut genom samtalsrummets fönster där Stiftsgårdens grusgångar krattas och rabatter planteras inför sommaren och menar att vi idag har en alltför romantiserad och lite verklighetsfrånvärd bild av sommaren som påverkar våra planer och förväntningar, och att vi genom dessa förväntningar också kan bli besvikna, ledsna och känna sorg över att sommaren och ledigheten inte blev som vi hade önskat, tänkt eller planerat.

– Därför är det viktigt att fråga sig inför sommaren och ledigheten; Vad är viktigt denna sommar? Vad är det jag verkligen ser fram emot?

För innerst inne är det nog kanske inte att pricka av alla "måsten" som vi längtar mest till, utan att få tid att möta våra nära och kära, tid till vila och naturupplevelser.

"För ingen sommar har varit eller kommer vara en ideal-sommar och lever vi i tron att det finns en sådan, finns det även en stor risk att vi ständigt kommer bli besvikna."

En annan del av vår romantiserande bild av sommaren är att alla verkligen ser fram emot sommarlov och semester. Men Anna-Stina har mött en annan bild och betonar att den inte stämmer för alla, eftersom ensamheten då blir så påtaglig. Den som har sitt sociala liv i skola och på arbetet är plötsligt inte efterfrågad och har inga uppgifter, vilket för många kan leda till en känsla av tomhet.

– Att stå ut med sin egen ensamhet, en ensamhet som kan skapa oro och stress är problematiskt. Samtidigt måste vi alla leva med en form av ensamhet för det hör livet till. Vi bär alla våra tankar, känslor, erfarenheter och frågor i vårt inre, även om vi delar dem med andra så är vi ensamma med att det är våra.

Därför menar Anna-Stina att det är en förenkling att dela upp människor i ensamma och inte ensamma, för till viss del är vi alla ensamma. Men det finns många människor som lider av en ofrivillig ensamhet som är mycket jobbig och smärtsam. Men hon tänker att när vi är medvetna om den grundläggande ensamheten som vi alla delar, så kan det blir lättare att ta vara på och glädjas över de "enkla" vardagsmötena vi får vara med om. Det kan då även bli lättare att öppna sig för Guds närvaro i ens liv. En närvaro som innebär att vi aldrig är helt ensamma trots att vi har en känsla av det.

Vi samtalar vidare om relationer och kommer in på hanteringen av sociala medier och hur de har kommit att påverka våra sommarvanor, där Anna-Stina eftertänksamt konstaterar att semestern och sommarlovet för många är en prestation, vem har gjort mest och bäst saker. Där resorna och aktiviteterna blir en statusmarkör, ett bevis för min tillhörighet, men även att jag är någon och att jag följer normen, att jag är en aktiv människa. Sociala medier har förvisso inte skapat denna stress och tävling, men genom dem blir tävlan och prestationen mer närvarande i stunden, det blir här-och-nu på ett annat sätt än tidigare. Hon menar att det nog alltid har varit en viss stress över sommarplanerna och att det är en mänsklig grundhållning att vi på något sätt går-över-ån-efter-vatten, att vi inte ser det goda nu för att vi ständigt strävar efter något bättre i framtiden.

I stället menar hon att vi skulle öva oss i att inte fastna i andras sommarplaner och aktiviteter, utan hitta smultronställen i vår egen sommar. För henne är smultronstället en plats där vardagstempot sjunker, där man får tid att möta sig själv och andra, där man kan finna det stora i vardagen och få tid att njuta av livet.

Nostalgin, då? Varken Anna-Stina eller jag kan minnas att någon sommar i vår barndom "regnade bort" eller var dålig. Just detta, menar hon, är både djupt mänskligt och samtidigt problematiskt. Vi har en benägenhet att bara minnas det goda och det positiva samtidigt som det finns en fara i att fastna i dessa minnen och göra det till förväntningar för framtida somrar...

... för ingen sommar har varit eller kommer vara en idealsommar och lever vi i tron att det finns en sådan, finns det även en stor risk att vi ständigt kommer bli besvikna, bittra och ledsna över de somrar vi upplever i nuet. I stället menar hon att vi behöver bli bättre på att ta vara på de goda stunderna i livet och låta dem vara viktiga och minnesvärda, för det är just dessa möten som vi i framtiden kommer se tillbaka på som minnesvärda och viktiga. Samtidigt, menar hon, finns det en inneboende stress i oss människor, som har sin grund i vår medvetenhet om att vi inte kommer leva för alltid. Därför vill vi hela tiden skynda att möta framtiden, för tänk om vi inte kommer att hinna göra allt som vi har tänkt att göra!

Anna-Stina avslutar med en uppmaning, att mitt i allt som är och som är planerat, så låt dig beröras av livet, ge dig tid att betrakta barnen som leker, gå ut i naturen och lukta, lyssna och se på allt liv som finns där. Ta vara på alla möten som du får vara med om och kom ihåg att livet inte främst är en prestation, utan en relation. Värda den!

Texten är skriven i juni 2023

"Du behöver ett vardagsliv som bär dig även när allt som kan gå fel gör det."

Det hållbara livet

Ordet "hållbar" är enligt SAOL ett adjektiv, alltså ett ord som beskriver hur något är. Innebörden av ordet är något som inte går sönder eller förstörs.

Vi är mest vana vid att tänka på hållbarhet ur ett miljöperspektiv. Det är viktigt att ha ett sådant perspektiv på hållbarhet men idag vill jag istället prata om hållbarhet i ditt vardagsliv utifrån hur du lever ditt liv i harmoni eller inte med dig själv.

I mitt vardagsliv definierar jag det som "viktigt på riktigt". Det som bygger grunden av ett sinne i frid och tryggheten i en fungerande vardag. Det som gör mig lycklig på riktigt. En känsla av sammanhang, tillhörighet, gemenskap och att vara accepterad och älskad för den jag är.

Jag tror du håller med mig om att det här är en utmaning. Kanske faktiskt den svåraste delen av hållbarhet att uppfylla. Att sopsortera är lätt i relation till att skapa en tillvaro där man gör så gott man kan för att göra rätt mot både sig själv och emot andra. För när är den uppgiften slut?

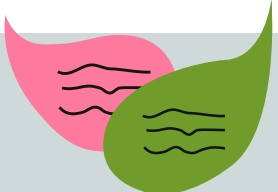
Det är inte så lätt det här med livet i alla lägen. Men lika lite som vi kan tapetsera oss till sinnesfrid kommer vi att kunna leva ett gott liv om vi väljer att se bort från det som är viktigt på riktigt och gör oss lyckliga. Du behöver ett vardagsliv som bär dig även när allt som kan gå fel gör det. Ett liv som håller dig uppe i stället för att du förstörs och går sönder.

Det hållbara livet är ett gemensamt mänskligt projekt och jag hejar på dig. Du är viktig på riktigt.

/Teresa Tea Stenberg, medmänniska

Sköljmedel gör tvätten mjuk och väldoftande – men på bekostnad av vår natur!
Visste du att du enkelt kan blanda eget sköljmedel? **1 liter vatten, 1 dl ättika och 10-20 droppar eterisk olja om du vill.** Bonuseffekten är att ättikan hjälper till att hålla tvättmaskinstrumman fri från dålig lukt!

NÅGON SOM LYSSNAR

Jourhavande präst är närvarande, lyssnar och delar de bekymmer du vill prata om. Prästerna är anonyma, liksom du är anonym. Att få dela sina tankar med någon kan göra stor skillnad.

KONTAKTVÄGAR HITTAR DU HÄR

*”På jorden
är vi en kort
tid. Vi får
vår del, mer
än så ska vi
inte ta.”*

Lovisa Mienna Sjöberg
Doktor i teologi. Kautokeino

Experimentverkstaden på Äppelböle

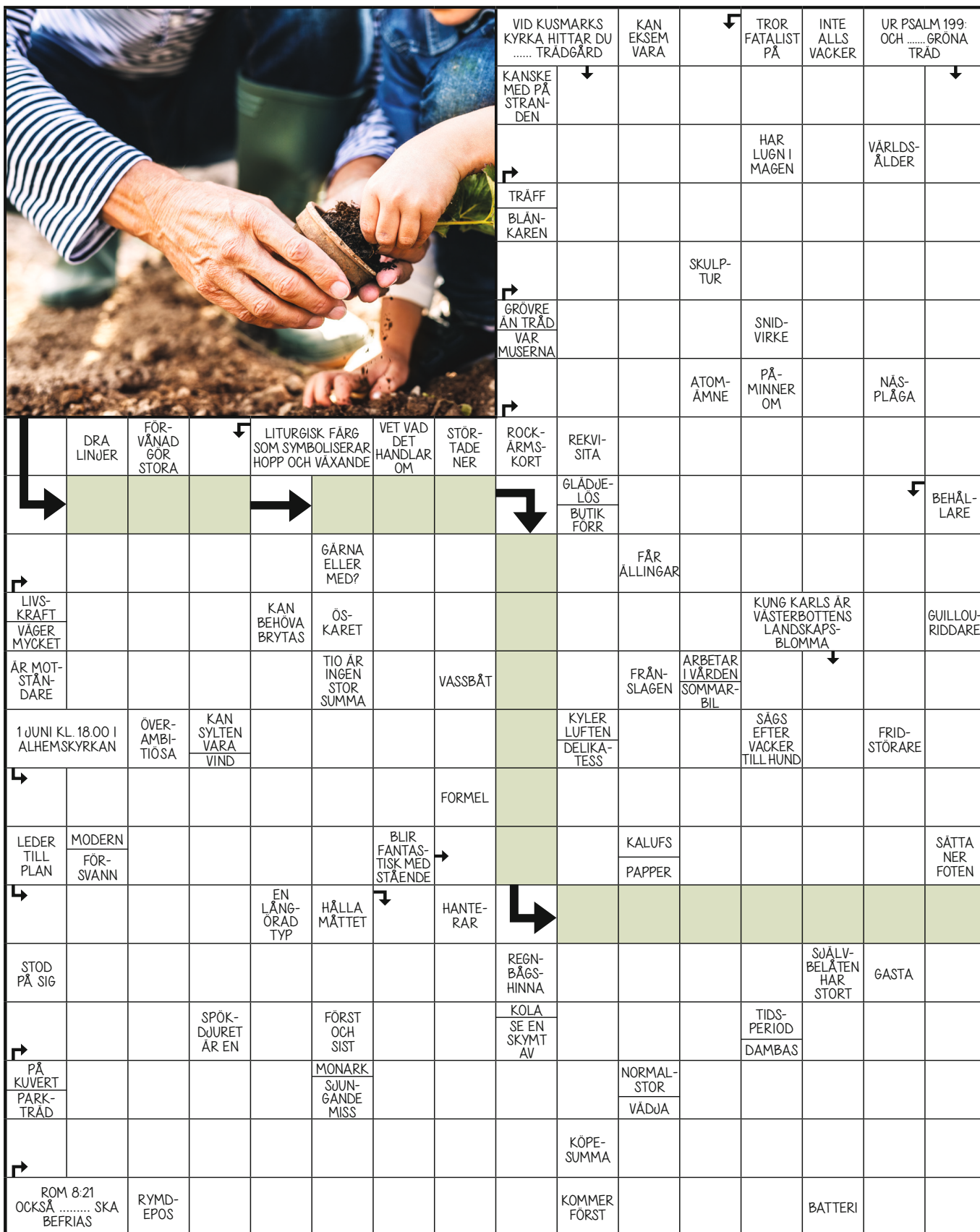
Har du ett äppelträd att skörda från?
Då kan du känna dig rik på äppelmos
och goda pajer – kanske hela året om!
Visste du att det var prästen och
kyrkoherden Pehr Högström som
skördade det allra första äpplet på ny-
bygget Äppelböle, i slutet av
1700-talet? Tyvärr frös hans odlingar
bort under den stränga vintern 1763
och det skulle dröja ett par århundraden
till innan äppelträd blev vanliga i
trädgårdarna här...

Hälsa på i Bonnstan!

Bonnstan i Skellefteå har
anor från 1600-talet.
I sommar, mellan den
17 juni och 30 augusti,
öppnar kammarägare i
Bonnstan sina kammare
för besökare. Måndag
till fredag mellan 11.00
och 15.00 tar dagens
värd emot samt visar sin
kammare och berättar om
kyrkstadslivet förr och nu.
Syltar finns som hjälper
dig att hitta den kammare
som är öppen för dagen.

Fotnot: Bonnstan består av
114 hus och 373 kammare,
som fortfarande är privatägda.

Skriv ned orden från de färgade rutorna och skicka in dessa, namn, telefonnummer och adressuppgifter senast den 20/6 till: magasinetliv@svenskakyrkan.se alternativt Svenska kyrkan Skellefteå, Storgatan 63, 931 34 Skellefteå

Märk e-posten/kuvertet med "Korsord". Tre vinnare får fina Fairtrade-produkter.

En pärla till bok att upptäcka

Där pendeln har sitt fäste. Om det eviga i människan. Av Mikael Kurkiala.

Den här spännande boken har gett mig så många aha-upplevelser om vår samtid och hur vi hamnade här. Men hur ska jag kunna ge en rättvis bild av en bok som spänner över så många olika tankar och forskningsspår? Det kan bara bli några få nedslag bland alla tankespår!

Boken är lättsamt skriven samtidigt som den använder sig av forskare med rätt komplexa tankar.

Författaren använder sig av allt från Bob Dylan, författaren John Steinbeck till filosofer och teologer för att försöka ge en bild av dagens samhälle och visa på hur mycket som har förändrats det senaste 100 åren.

Och hänger vi som människor med i förändringarna? Hur mår vi? Ett svar är kanske de fakta som visar att 1 miljon människor i Sverige idag måste äta anti-depressiva tabletter för att orka. Det är var 10:e svensk.

En stor förändring är den människosyn som det moderna samhället har skapat.

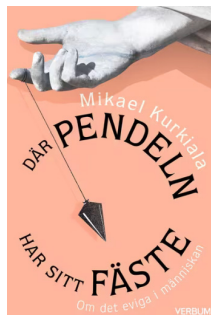
Vilka roller kan människan spela idag?

Boken tar upp att i den marknadsliberala tid vi lever i nu har människan nu endast två roller att spela; kunder eller konsumenter å ena

sidan och som säljare och varor å andra sidan. Vart hamnar man som människa om man vare sig kan köpa eller sälja? Är man då helt utesluten ur samhällsgemenskapen?

"Vi konsumerar träning, platser, kultur, djur och vi säljer oss själva på en öppen men konkurrensutsatt marknad. För att någon vill köpa just mig måste jag odla mitt individuella varumärke och öka min anställningsbarhet genom att identifiera min USP (unik selling point)."

I ett svar på detta visar Mikael på hur de olika religiösa traditionerna alltid sett på

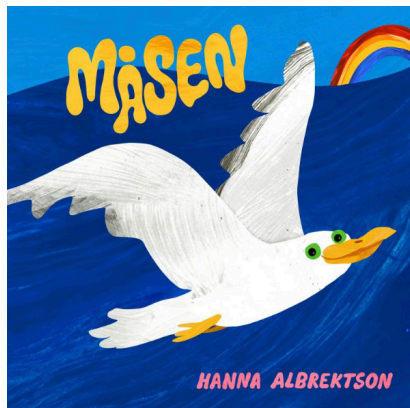
människan som något mer. "Den eviga människan" har en förankring i de existentiella villkor som förenar alla människor över tid och rum och vars djupaste förankringen inte ligger i tiden, språket eller kulturen utan bortom den.

Författaren, som är kulturanthropolog, tar även upp behovet av "rum" för tvivel, oro och sorg, rum för hopp och glädje. Han undrar om "vårt gemensamma kollektiva utrymme nu mest är präglad av oro kring demokratin, klimatförändringar och socioekonomiska förändring mm samt å andra sidan erbjuder bara ytlig underhållning. Vart finns arenorna i vårt samhälle för djupare samtal och reflektion kring frågor som är avgörande för vår världs framtid?"

Har vi arenor för dylika samtal i Skellefteå? Om inte – Vilka vill vara med och skapa dem? Boken innehåller så mycket mer än detta lilla tips kan visa så lyckliga er som har denna pärla till bok kvar att upptäcka!

LenaMari Öfjäll
Diakonistrateg

Att våga utmana sina rädslor!

Måsen av Hanna Albrektsson har ett enkelt språk.

Måsen. Av Hanna Albrektsson.

Att bryta upp från sin tillvaro och flytta innebär förändring. Ovissheten framför oss kan upplevas spännande, men också skrämmande.

Denna bok handlar om Måsen, som bor mitt i stan och vantrivs. En svala ser hur han mår och ber honom följa med söderut. Måsen tvekar. Ska han verkligen våga? Till slut tar han språnget och lyfter mot det okända.

Att utmana sina rädslor och våga testa – som Måsen gör – kan också bli bra och början på något nytt!

Som vuxen tilltalas jag av bilderböcker just för att de till synes kan verka så enkla,

men ändå rymma så mycket. Ord och bild blir till en helhetsupplevelse.

Att tillsammans med någon få läsa, titta, bläddra och prata om det vi ser är skapar delaktighet och gemenskap. Det kan också öppna upp för samtal om livet och att vara människa, något vi alla har behov av, både stor som liten!

Hanna Albrektsson har ett enkelt språk och bilderna är tydliga med klara färger. En fantastisk liten pärla!

Elisabeth Hedström
Bibliotekarie

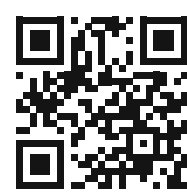
TEMA: RÄTTIGHETER I OMSTÄLLNINGENS TID

Mänskliga Rättighetsdagarna är Nordens största forum för mänskliga rättigheter där tusentals tjänstepersoner, samhällsaktivister och fler möts för att utveckla sin kompetens inom rättvisefrågor lokalt, regionalt och globalt. Svenska kyrkan är en av huvudarrangörerna.

Den 14-15 november 2024 anordnas MR-dagarna i Sara kulturhus, Skellefteå. Temat är Rättigheter i omställningens tid.

Vi lever i omställningens tid. En tid där pandemier, globalisering, klimatkatastrofer, demokratikriser, konflikter, digitalisering och nya arbetsbehov gör att förändringar sker konstant, överallt och allt snabbare. Programmet för MR-dagarna kommer att djupdyka i frågor som hur våra liv och samhällen påverkas av alla de omställningar vi genomgår. Lokalt såväl som globalt. Forumet kommer att lyfta utmaningarna, men även goda exempel och framtidshopp. Hur påverkar omställning de mänskliga rättigheterna? Behövs nya regelverk, nya rättigheter? Vilka drar det kortaste strået i omställningens tid? Har alla råd att ställa om? Vill alla ställa om?

Vill du öka kunskapen kring mänskliga rättigheter? Ta del av goda exempel, nya metoder och verktyg från civilsamhället, myndigheter och näringslivet? Boka då in 14-15 november och läs mer på www.mrdagarna.se

MR
DAGARNA

Liv ges ut av Svenska kyrkan i Skellefteå, Burträsk-Lövånger och Bureå. Magasinet innehåller information om begravningsverksamheten, där Svenska kyrkan har huvudmannaskap, och räknas därmed som samhällsinformation som går ut till samtliga adresser i kommunen.

Om du har frågor/synpunkter om Liv, tips på reportage eller liknande, maila oss på magasinetliv@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan